

RP 154/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Republiken Rwanda om luftfart

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner avtalet mellan Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering om luftfart samt antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Propositionen hänför sig till det strategiska målet Fungerande bostadsmarknader och smidig trafik i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Luftfartsavtalet mellan Finland och Rwanda är till sin karaktär ett bilateralt luftfartsavtal. I avtalet kommer parterna bland annat överens om hur och under vilka förutsättningar parterna kan utse flygbolag att utöva de trafikrättigheter som beviljas i avtalet. I avtalet fastställs flygbolagens rättigheter och skyldigheter när de bedriver trafik. Dessutom innehåller avtalet sådana befrielser från vissa skatter, tullar och andra avgifter i fråga om internationell lufttrafik som överensstämmer med internationell praxis.

Avtalet främjar konkurrenskraften genom att det förbättrar förutsättningarna för näringsliv och företagande samt öppnar nya möjligheter för lufttrafik mellan Finland och Rwanda. Bestämmelserna i avtalet erbjuder båda ländernas trafikidkare ömsesidig frihet att bedriva lufttrafik över länderna, mellan dem och genom dem samt från länderna till tredjeländer.

Finland har inget tidigare luftfartsavtal med Rwanda. Godkännandet och ikraftsättandet av avtalet ökar rättssäkerheten och minskar således de risker som bedrivandet av verksamhet medför för de flygbolag som bedriver trafik.

Enligt avtalet ska parterna på diplomatisk väg meddela varandra när de interna rättsliga förfaranden som krävs för ikraftträdandet av avtalet har slutförts. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det senare meddelandet har lämnats. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Avtalets målsättning	3
3 De viktigaste förslagen.....	4
4 Propositionens konsekvenser.....	4
5 Remissvar	4
6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland.....	5
7 Ikraftträdande	7
8 Bifall av Ålands lagting.....	7
9 Verkställighet och uppföljning	8
10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	8
LAGFÖRSLAG.....	13
Lag om avtalet med Rwanda om luftfart.....	13
FÖRDRAGSTEXT.....	14
BILAGA	34
ANNEX	35

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Det har inte tidigare funnits något gällande luftfartsavtal mellan Finland och Rwanda. Genom det bilaterala luftfartsavtal mellan Finland och Rwanda, som nu föreläggs för godkännande och som undertecknades i Montreal den 29 september 2019, möjliggörs utvecklandet av lufttrafikförbindelserna och lufttrafikmarknaden mellan länderna. I avtalet har man beaktat EU-rättens krav på etableringsfrihet inom EU för EU-flygbolag.

1.2 Beredning

Beredningen av avtalet

Finland har förhandlat med Rwanda om ett luftfartsavtal den 13 december 2018 i Nairobi i Kenya. Avtalstexten paraferades efter förhandlingarna. Avtalet undertecknades den 29 september 2019 i Montreal.

Beredningen på nationell nivå

Finlands viktigaste mål vid avtalsförhandlingarna var att möjliggöra bilaterala lufttrafikförbindelser och lufttrafikmarknader genom ett luftfartsavtal.

Republikens president beviljade fullmakt att underteckna avtalet den 20 september 2019. Kommunikationsministeriet tillsatte den 29 november 2018 en förhandlingsdelegation för luftfartsförhandlingarna mellan Finland och Rwanda, som ordnades i Nairobi i Kenya den 10–14 december 2018. Förhandlingsdelegationen bestod av medlemmar från kommunikationsministeriet och dåvarande Trafiksäkerhetsverket. Dessutom hade representanter för finska flygbolag och flygplatser rätt att delta i förhandlingarna som observatörer.

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Utlåtanden om utkastet till proposition har begärts av de ministerier och intressentgrupper som är centrala med tanke på avtalet. Beredningsmaterialet för propositionen finns offentligt tillgängliga på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM047:00/2021>.

2 Avtalets målsättning

Syftet med avtalet är att möjliggöra utvecklandet av lufttrafikförbindelserna och lufttrafikmarknaden mellan Finland och Rwanda. Syftet med avtalet är att främja konkurrenskraften genom att förbättra förutsättningarna för näringsliv och företagande.

I avtalet kommer parterna bland annat överens om hur och under vilka förutsättningar parterna kan utse lufttrafikföretag att utöva de trafikrättigheter som beviljas i avtalet. I avtalet fastställs lufttrafikföretagens rättigheter och skyldigheter när de bedriver trafik. Bestämmelserna i avtalet erbjuder båda ländernas trafikidkare ömsesidig frihet att bedriva lufttrafik mellan länderna och genom dem samt från länderna till tredjeländer. I fråga om antal flygningar per vecka avtalas närmare mellan parternas luftfartsmyndigheter.

De ovan beskrivna viktigaste målen för avtalet uppnås bland annat genom följande bestämmelser i avtalet:

I artikel 2 i avtalet föreskrivs det om den ömsesidiga rättigheten för trafikidkare i båda länderna att transportera passagerare, frakt och post över länderna, mellan dem och genom dem samt från länderna till tredjeländer.

I artikel 3 i avtalet föreskrivs det att en part genom ett skriftligt meddelande till den andra parten kan utse ett flygbolag att bedriva överenskommen trafik. I artikeln föreskrivs det dessutom att de flygbolag som utsetts av parterna ska vara etablerade på den parts territorium som har utsett flygbolaget.

Enligt artikel 7 i avtalet har sådana flygbolag som utsetts av parterna rättvisa och lika möjligheter att konkurrera om tillhandahållande och försäljning av internationella lufttrafiktjänster som omfattas av avtalet.

Enligt artikel 8 i avtalet ska parterna låta varje utsett flygbolag besluta om priserna för lufttrafiken på grundval av marknadsmässiga överväganden.

Genom artiklarna 9 och 10 i avtalet garanteras parternas utsedda flygbolag lika och om-fattande affärsverksamhetsmöjligheter bland annat i fråga om försäljning och marktjänster.

Genom artikel 15 i avtalet garanteras rättvis konkurrens inom lufttrafiken.

3 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner avtalet mellan Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering om luftfart. Propositionen innehåller också ett förslag till en så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Avtalet öppnar möjligheter för lufttrafik mellan Finland och Rwanda. I avtalet har man beaktat EU-rättens krav på etableringsfrihet inom EU för EU-flygbolag. Detta för med sig en ekonomisk fördel för flygbolag och konsumenter.

Lufttrafiken mellan Finland och Rwanda förväntas fortsätta som för närvarande, varför avtalet inte har några betydande företagskonsekvenser på kort sikt. Avtalet har inga kon-sekvenser som utsträcker sig till statsbudgeten. Luftfartsavtalet är förenligt med närings-livets intressen, eftersom regelbundna flygförbindelser möjliggör en ökad export och stöder finska företags konkurrenskraft genom att förbättra förutsättningarna för företagande.

Propositionen har inga direkta miljökonsekvenser. Om det sker betydande förändringar i passagerarflödena, kan en öppning av marknaden få konsekvenser för växthusgasutsläppen och flygbullret. Om passagerarflödena ökar kan växthusgasutsläppen och flyg-bullret öka. Om trafikflödet styrs smidigare in på mer ändamålsenliga rutter, kan växt-husgasutsläppen och flygbullret minska.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för myndigheternas verksamhet eller för organisationer och personal på nationell nivå.

5 Remissvar

Utlåtande om propositionen begärdes av följande instanser: Board of Airline Representatives in Finland, Business Finland Oy, Finavia Abp, Finnair Abp, Fintraffic, Keskuskauppakamari ry, Konsumentförbundet rf, Transport- och kommunikationsverket Traficom, arbets- och näringsministeriet, Nordic Regional Airlines Oy, justitieministeriet, försvarsministeriet, Gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriet, Finlands ständiga representation vid EU, utrikesministeriet, finansministeriet och Trafikledsverket.

Utlåtanden lämnades av försvarsministeriet, utrikesministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringslivsministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Business Finland och Finavia Abp.

Transport- och kommunikationsverket Traficom, Business Finland och Finavia Abp understödde propositionen. Transport- och kommunikationsverket Traficom konstaterade att den liberala överenskommelsen mellan Finland och Rwanda är förenlig med Finlands luftfartspolitik och främjar Finlands tillgänglighet.

Försvarsministeriet, utrikesministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet konstaterade att de inte har något att anmärka på eller yttra om förslaget till proposition.

Utlåtandena och ett sammandrag av dem finns på statsrådets webbplats Lagberedning och utvecklingsprojekt i statsrådet (LVM047:00/2021).

6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

Bestämmelserna i avtalet grundar sig på EU:s och Internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) standardavtalsklausuler.

I inledningen till avtalet konstaterar parterna att de önskar ingå ett luftfartsavtal i syfte att skapa lufttrafikförbindelser mellan sina territorier och bortom dem, samt att de önskar främja ett internationellt luftfartssystem grundat på konkurrens mellan flygbolag på marknaden, med minimal statlig inblandning och reglering och att de önskar säkerställa en hög nivå på flygsäkerheten och luftfartsskyddet i den internationella lufttrafiken.

Artikel 1. Definitioner. I artikeln definieras de viktigaste begrepp som används i avtalet.

Artikel 2. Beviljande av rättigheter. I artikeln föreskrivs det i enlighet med Internationella civila luftfartsorganisationen ICAO:s standardavtalsklausuler om den ömsesidiga rättigheten för båda ländernas utsedda trafikidkare att transportera passagerare, frakt och post över länderna, mellan länderna och genom dem samt från länderna till tredjeländer. Närmare bestämmelser om flygrutterna finns i bilagan till avtalet. I artikel 2.5 förbjuds i enlighet med internationell praxis cabotage, det vill säga trafik mellan orter inom den andra partens territorium. Bestämmelser om regelbunden lufttrafik mellan Finland och tredjeländer finns i 13 kap. i lagen om transportservice (320/2017).

Artikel 3. Utseende av flygbolag och beviljande av tillstånd. I artikeln föreskrivs det under vilka förutsättningar den behöriga myndigheten i en av parterna ska bevilja ett trafiktillstånd och tekniska tillstånd efter att ha fått en ansökan om trafiktillstånd och tekniskt tillstånd från ett lufttrafikföretag i den andra parten. Ett trafiktillstånd ska beviljas med kortast möjliga handläggningstid om de villkor som anges i styckena i artikeln är uppfyllda. I Finland beviljas operativ licens av Transport- och kommunikationsverket med stöd av 121 § i lagen om transportservice.

Artikel 4. Återkallande av tillstånd. I artikeln föreskrivs det om situationer där parterna får återkalla, tillfälligt dra in eller begränsa trafiktillstånd eller tekniska tillstånd som har utfärdats för den andra partens utsedda flygbolag. Centrala kriterier är avsaknad av de förutsättningar för tillstånd som anges i den föregående artikeln. Om ett återkallande av tillstånd eller en begränsning av trafikrättigheterna inte är nödvändig för att hindra fort-satt överträdelse av lagar eller föreskrifter, får en sådan rätt inte tillgripas förrän samråd har förts med den andra partens luftfartsmyndigheter.

Artikel 5. Tillämpning av lagar och föreskrifter. I artikeln föreskrivs det att den andra partens lagar och föreskrifter ska iakttas av parternas lufttrafikföretag vid tillträde till, uppehåll i eller avgång från den andra partens territorium. På motsvarande sätt ska på passagerare, besättning, frakt eller post tillämpas den partens lagar och föreskrifter om tillträde till, uppehåll i och avgång från landet. Dessutom innehåller artikeln bestämmelser om en förenklad kontroll av passagerare i direkt transittrafik samt om likabehandling av flygbolag som bedriver internationell lufttrafik.

Artikel 6. Befrielse från skatter, tullar och andra avgifter. Artikeln innehåller bestämmelser om befrielse från skatter, tullar och andra avgifter inom lufttrafiken på basis av ömsesidighet.

Artikel 7. Kapacitetsbestämmelser. I artikeln bekräftas att de flygbolag som utsetts av parterna har lika möjligheter att konkurrera om tillhandahållande och försäljning av internationella lufttrafiktjänster som omfattas av avtalet samt att flygbolagen har rätt att bestämma turtäthet och kapacitet på grundval av marknadsmässiga överväganden.

Artikel 8. Prissättning. I artikeln föreskrivs det att parterna ska låta varje utsett flygbolag besluta om priserna för lufttrafiken på grundval av marknadsmässiga överväganden. Det är tillåtet att ingripa i prissättningen endast för att förhindra sådana i artikeln angivna priser eller förfaranden som snedvrider konkurrensen. Artikeln innehåller bestämmelser om ett samrådsförfarande som ska vidtas om en part anser att ett pris strider mot bestämmelserna i artikeln.

Artikel 9. Representation av flygbolaget och försäljning. I artikeln tryggas rätten för parternas utsedda flygbolag att marknadsföra flygtrafik och att sälja flygbiljetter inom den andra partens territorium i lokal valuta eller i någon annan fritt konvertibel valuta. I artikeln tryggas också rätten för parternas utsedda flygbolag att överföra inkomster utan sär-skilda avgifter, begränsningar eller dröjsmål.

Artikel 10. Markttjänster. I artikeln bekräftas rätten för utsedda flygbolag att sköta sina egna markttjänster eller att lägga ut dem på entreprenad. I artikeln tryggas vidare likabehandling av flygbolag, om en parts lagar och föreskrifter begränsar flygbolagens rättigheter i fråga om markttjänster. Bestämmelser om markttjänster finns i 8 kap. i luftfartslagen (864/2014).

Artikel 11. Användaravgifter. I artikeln föreskrivs det att de avgifter som parternas behöriga myndigheter eller andra organ tar ut av den andra partens utsedda flygbolag ska grunda sig på kostnaderna och de får inte vara diskriminerande. När användaravgifterna fastställs strävar man efter att höra de lufttrafikföretag som använder tjänsterna. Dessutom innehåller artikeln bestämmelser om förfarandet vid sådan tvistlösning som hänför sig till artikeln.

Artikel 12. Flygsäkerhet. I artikeln föreskrivs det om de åtgärder som den andra parten får vidta om den märker brister i säkerheten eller annars har behov av att samråda om säkerhetsbestämmelser med den andra parten. I artikel 12.3 föreskrivs det att parternas representanter, medan luftfartyget är inom partens territorium, ska kunna utföra inspektioner i luftfartyg som används av den andra partens flygbolag. Enligt artikel 12.7 ska bestämmelserna i artikeln tillämpas också i det fallet att en part har utsett ett sådant flygbolag för vilket myndighetstillsynen utövas av en tredjestat. I Finland är Transport- och kommunikationsverket den myndighet som ansvarar för flygsäkerheten. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets myndighetsuppgifter i anslutning till luftfarten finns i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018), i luftfartslagen och i lagen om transportservice.

Artikel 13. Luftfartsskydd. I artikeln hänvisas det till sådana internationella konventioner om luftfartsskydd som bägge parter omfattas av. Vidare föreskrivs det om förfaranden för att garantera luftfartsskyddet och ingripa mot brister i säkerhetsarrangemangen. I Finland finns bestämmelser om luftfartsskydd och behörighetsfrågorna i anslutning till det i 9 kap. i luftfartslagen.

Artikel 14. Intermodala transporttjänster. I artikeln föreskrivs det att parternas flygbolag och företag som indirekt tillhandahåller frakttjänster i samband med internationell lufttransport ska tillåtas att använda vilken land- eller sjötransport som helst.

Artikel 15. Rättvis konkurrens. I artikeln föreskrivs det att parterna vid behov ska vidta åtgärder för att avskaffa alla former av diskriminering eller illojala konkurrensförfaranden som på ett ogynnsamt sätt påverkar konkurrensituationen för de flygbolag som utsetts av den andra parten.

Artikel 16. Samråd och tvistlösning. Enligt artikeln ska parterna i första hand försöka lösa meningsskiljaktigheter genom samråd. I artikel 16.2 föreskrivs det att om parterna inte lyckas komma till ett avgörande genom samråd, kan de komma överens om att hänskjuta meningsskiljaktigheten till en medlare eller en förlikningsnämnd för avgörande. I artikeln föreskrivs det om de förfaranden som ska tillämpas vid skiljeförfarande.

Artikel 17. Ändring av avtalet. I artikeln föreskrivs det om det förfarande genom vilket avtalet ändras och om ikraftträdandet av ändringarna. I bestämmelserna om ikraftträdande har man beaktat den tid som lagstiftningsförfarandet i Finland kräver. Parternas luftfartsmyndigheter kan avtala om ändringar av bilagan till avtalet.

Artikel 18. Multilaterala konventioner. I artikeln föreskrivs det att en multilateral konvention om lufttrafik som träder i kraft för vardera parten ska ha företräde i förhållande till detta avtal. Samråd i enlighet med artikel 16 kan tillgripas av parterna i syfte att avgöra i vilken mån bestämmelserna i det bilaterala avtalet berörs av bestämmelserna i den multilaterala konventionen.

Artikel 19. Uppsägning av avtalet. I artikeln föreskrivs det om förfarandet för uppsägning av avtalet. Enligt artikel 19.1 får en part när som helst skriftligen på diplomatisk väg säga upp avtalet genom att underrätta den andra parten om detta. Enligt artikel 19.2 upphör avtalet att gälla efter tolv månader från den dag då den andra parten tog emot underrättelsen.

Artikel 20. Registrering hos Internationella civila luftfartsorganisationen. Enligt artikeln ska avtalet och varje ändring i avtalet registreras hos Internationella civila luftfartsorganisationen.

Artikel 21. Ikraftträdande. I artikeln föreskrivs det om ikraftträdandet av avtalet. I bestämmelserna om ikraftträdande har man beaktat den tid som lagstiftningsförfarandet i Finland kräver. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna genom utväxling av diplomatiska noter har meddelat varandra att de förfaranden som krävs för ikraftträdandet av avtalet har slutförts.

Bilaga. Bilagan till avtalet innehåller bestämmelser om de linjer på vilka utsedda flygbolag kan flyga. I bilagan preciseras dessutom att flygbolag utsedda av parterna får utöva femte frihetens trafikrättigheter till mellanliggande och bortomliggande orter. I bilagan föreskrivs det också om de förutsättningar under vilka flygbolag utsedda av parterna kan delta i gemensamma marknadsföringsarrangemang, såsom kvotreservering eller användning av gemensamma linjekoder.

Ikraftträdandet av avtalet kräver inga ändringar i Finlands nationella lagstiftning.

7 Ikraftträdande

Enligt artikel 21 i avtalet ska parterna på diplomatisk väg meddela varandra när de interna rättsliga förfaranden som krävs för ikraftträdandet av avtalet har slutförts. Enligt artikeln träder avtalet i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det se-nare meddelandet har lämnats.

Det föreslås att den lag som ingår i propositionen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet.

8 Bifall av Ålands lagting

Avtalet innehåller inga bestämmelser som hör till Ålands behörighet, eftersom luftfart enligt 27 § 14 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Följaktligen förutsätter ikraftträdandebestämmelsen i avtalet inte att lag-tinget ger sitt bifall i enlighet med 59 § i självstyrelselagen för Åland för att träda i kraft i landskapet.

9 Verkställighet och uppföljning

Enligt artikel 16 i avtalet strävar båda parterna efter att parternas luftfartsmyndigheter när som helst kan begära samråd om genomförandet, tolkningen, tillämpningen och tillfredsställande efterlevnad av avtalet.

10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

Befogenhetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaten

Internationella relationer mellan EU:s medlemsstater och tredjeländer inom luftfartsområdet har av tradition reglerats genom bilaterala luftfartsavtal mellan medlemsstater och tredjeländer, genom bilagor till dessa avtal och genom andra besläktade bilaterala eller multilaterala överenskommelser. Enligt de domar som meddelats av Europeiska unionens domstol i målen C-466/98, C-467/98, C-468/98, C-469/98, C-471/98, C-472/98, C-475/98 och C-476/98 har unionen exklusiv befogenhet när det gäller vissa frågor i bilaterala avtal. Till följd av domarna ska alla gällande bilaterala avtal mellan medlemsstater och tredjeländer, som innehåller bestämmelser som står i strid med unionsrätten, ändras eller ersätts med nya avtal som är förenliga med unionsrätten.

Eftersom bestämmelserna i luftfartsavtalen delvis hör till unionens och delvis till medlemsstaternas befogenhet, har Europaparlamentet och rådet antagit förordning (EG) nr 847/2004 om förhandling om och genomförande av luftfartsavtal mellan medlemsstater och tredje länder (nedan *förordningen om yttre förbindelser*). Genom förordningen har ett samarbetsförfarande fastställts mellan medlemsstaterna och kommissionen för att säkerställa att avtalen överensstämmer med unionens lagstiftning. Genom förordningen om yttre förbindelser har det skapats en mekanism genom vilken Europeiska unionen under vissa villkor tillåter att medlemsstaten ingår luftfartsavtal som med tanke på sitt innehåll till vissa delar hör till unionens exklusiva befogenhet. Medlemsstaten förhandlar och ingår avtal med ett tredjeland under eget namn också till den del som befogenheten i ärendet i fråga i princip hör till unionen.

I ljuset av förfarandet enligt förordningen om yttre förbindelser är det alltså inte fråga om ett traditionellt blandat avtal som innehåller bestämmelser som hör till såväl medlemsstatens som Europeiska unionens befogenhet och där både unionen och dess medlemsstater är parter. Det är inte heller fråga om ett sådant avtal som medlemsstaterna i Europeiska unionen förbinder sig till på unionens vägnar (GrUU 16/2004 rd). Trots befogenhetsfördelningen godkänner riksdagen dock avtalet i sin helhet, eftersom det enligt grundlagsutskottets ställningstagande (GrUU 7/2012 rd och GrUU 14/2014 rd) i sin helhet är fråga om ett avtal som Finland har ingått. Således begärs det att riksdagen godkänner avtalet i sin helhet. Det begärs dessutom att riksdagen godkänner en lag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. Ett tillstånd i enlighet med förordningen om yttre förbindelser för att ingå avtal behövs från kommissionen för sådana avtalsbestämmelser som på det sätt som beskrivs ovan till sitt innehåll i princip hör till unionens exklusiva befogenhet. I och med den antagna unionslagstiftningen har unionens befogenhet i frågor som gäller lufttrafik blivit tämligen omfattande. Medlemsstaternas nationella befogenhet begränsas närmast till hur en medlemsstat ordnar de offentliga förvaltningsuppgifter som förordningarna förutsätter i respektive fall.

En medlemsstat ska på förhand till kommissionen meddela sina avsikter att inleda förhandlingar med ett tredjeland samt ange uppgifter om vilka bestämmelser i avtalet som ska tas upp under förhandlingarna, förhandlingarnas syfte samt all annan relevant information. I förekommande fall ska kommissionen inbjudas att delta som observatör i sådana förhandlingar. Enligt förordningen får en medlemsstat ingå ett luftfartsavtal med ett tredjeland, om avtalet innehåller de standardklausuler som avses i förordningen och som utarbetats och fastställts gemensamt av medlemsstaterna och kommissionen, vilka säkerställer att medlemsstaternas flygbolag behandlas lika. Enligt förordningen om yttre förbindelser ska medlemsstaterna när de ingår luftfartsavtal med tredjeländer anmäla resultatet av förhandlingarna till kommissionen. Kommissionen ger tillstånd att ingå avtalet om avtalet införlivar de relevanta

standardklausulerna. Om avtalet inte införlivar standardklausulerna, ska avtalet behandlas i enlighet med det kommittéförfarande som avses i förordningen om yttre förbindelser, under förutsättning att avtalet inte är till skada för ändamålet och syftet med unionens gemensamma luftfartspolitik. Medlemsstaten får provisoriskt tillämpa avtalet i avvaktan på resultatet av detta förfarande. Europeiska kommissionen godkände den 14 maj 2019 förhandlingsresultatet mellan Finland och Rwanda i enlighet med förordningen om yttre förbindelser.

Förordningar som gäller de frågor som omfattas av luftfartsavtalet mellan Finland och Rwanda är bland annat förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, förordning (EU) 2018/1139 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet (*EASA-förordningen*), förordning (EG) nr 300/2008 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten, förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser (*slot-förordningen*), förordning (EU) nr 391/2013 om inrättande av ett gemensamt avgiftssystem för flygtrafiktjänster, förordning (EU) nr 376/2014 om rapportering av händelser inom civil luftfart samt förordning (EU) nr 598/2014 om regler och förfaranden för att av bullerskäl införa driftsrestriktioner vid flygplatser i unionen. Dessutom har bestämmelser på direktivnivå antagits bland annat om marktjänster (96/67/EG, *direktivet om marktjänster*) och om flygplatsavgifter (2009/12/EG, *direktivet om flygplatsavgifter*).

På denna grund hör åtminstone artikel 1 (Definitioner), artikel 3.2 a (Utseende av flygbolag och beviljande av tillstånd), artikel 4.1 a (Återkallande av tillstånd), artikel 5 (Tillämpning av lagar och föreskrifter), artikel 6 (Befrielse från skatter, tullar och andra avgifter), artikel 8.1 och 8.2 (Prissättning), artikel 9 (Representation av flygbolaget och försäljning), artikel 10 (Marktjänster), artikel 11 (Användaravgifter), artikel 12 (Flygsäkerhet), artikel 13 (Luftfartsskydd) och artikel 15 (Rättvis konkurrens) till unionens och delvis till medlemsstaternas befogenhet. Bakgrunden till bestämmelserna är artikel 49 om etableringsfrihet i EUF-fördraget och bestämmelserna i förordningen om yttre förbindelser. På avtalets bestämmelser om i synnerhet lika behandling av flygbolagen, rättvis konkurrens och prissättning tillämpas dessutom Europeiska unionens konkurrensregler (artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget).

Bestämmelser som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag, eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör på dessa grunder en bestämmelse i en internationell förpliktelse till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (se till exempel GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

I artikel 1 i avtalet uppräknas och definieras de begrepp som används i avtalet. Bestämmelser av detta slag som indirekt inverkar på tolkningen och tillämpningen av de materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, hör också själva till området för lagstiftningen (GrUU 24/2001 rd). Artikel 1 innehåller således bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Artikel 2 i avtalet innehåller bestämmelser om beviljande av trafikrättigheter. Bestämmelser om regelbunden lufttrafik mellan Finland och tredjeländer samt om flygrutter som omfattas av användningsbegränsningar på basis av ett luftfartsavtal finns i 13 kap. i lagen om transportservice. Internationella förpliktelser som är bindande för Finland har företräde framför bestämmelserna i lag. Bestämmelserna i avtalet är så detaljerade att de inte förutsätter några kompletterande nationella bestämmelser. I artikel 2 i avtalet föreskrivs det om grunderna för

individens rättigheter och skyldigheter, och bestämmelserna kan således anses höra till området för lagstiftningen i Finland.

Artiklarna 3 och 4 i avtalet, vilka gäller utseende av flygbolag och beviljande och återkallande av trafiktillstånd, hänför sig till Transport- och kommunikationsverkets behörighet och till det förfarande om vilket det föreskrivs i 13 kap. i lagen om transportservice. Artikel 4 hör till området för lagstiftningen.

I artikel 5.1 och 5.2 i avtalet finns bestämmelser om tillämpningen av lagstiftningen i Finland på vissa luftfartyg, passagerare, besättning, frakt, bagage och post som finns på Finlands territorium. Bestämmelserna i artikeln gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och hör således till området för lagstiftningen. Bestämmelser om det som föreskrivs i artikeln finns i 13 kap. i lagen om transportservice och de hör till området för lagstiftningen.

Artikel 6 i avtalet innehåller bestämmelser om befrielse från skatter, tullar och andra avgifter på basis av ömsesidighet. Bestämmelserna motsvarar internationell praxis. Enligt 81 § i grundlagen föreskrivs om statliga skatter och avgifter genom lag. Bestämmelserna i artikeln hör således till området för lagstiftningen.

I artikel 7 i avtalet bestäms det om flygtrafikens kapacitet och meddelande om trafikprogram. Enligt 123 § i lagen om transportservice fastställer Transport- och kommunikationsverket vid behov transportavgifterna, platsutbudet, tidtabellerna och övriga flygtrafikvillkor. Bestämmelserna i artikeln hör således till området för lagstiftningen.

I artikel 8 i avtalet föreskrivs det om prissättning. Ett flygbolag som utsetts beslutar enligt artikeln om priserna för lufttrafik på grundval av marknadsmässiga och kommersiella överväganden. Transport- och kommunikationsverket fastställer enligt 123 § i lagen om transportservice vid behov transportavgifterna för regelbunden trafik. Bestämmelserna i artikeln gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och de är viktiga med tanke på den i 18 § i grundlagen tryggade näringsfriheten. Bestämmelserna hör således till området för lagstiftningen.

Artikel 9 i avtalet, som gäller representation av flygbolaget och försäljning, innehåller bestämmelser om etableringsfrihet. I Finland finns det bestämmelser om inresa, vistelse och arbete i utlänningslagen (301/2004) och således hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen.

Artikel 10 gäller lufttrafikföretagens rättigheter att organisera sina markttjänster på flygplatserna. Om dem föreskrivs i 8 kap. i luftfartslagen i överensstämmelse med direktivet om markttjänster, och sålunda hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen.

I artikel 11 i avtalet föreskrivs det om användaravgifter. Artikel 11.1 och 11.2 grundar sig på den unionslagstiftning som det redogörs för ovan och som delvis har genomförts genom nationell lagstiftning. Bestämmelserna i artikel 11.1 och 11.2 ingår i lagen om flygplatsnät och flygplatsavgifter (210/2011) och hör således till området för lagstiftningen. Artiklarna 11.3 och 11.4 innehåller inte bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Artikel 12 i avtalet, som gäller säkerhet, hänför sig till Transport- och kommunikationsverkets behörighet att som nationell civil luftfartsmyndighet utöva tillsyn över flygsäkerheten. Bestämmelser om detta finns i lagen om Transport- och kommunikationsverket, luftfartslagen och lagen om transportservice. Bestämmelserna i artikeln hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 12.4 kan anses höra till området för lagstiftningen i Finland, eftersom det i den bestäms om individens rättigheter och skyldigheter.

Artikel 13 i avtalet innehåller bestämmelser om luftfartsskydd. I Finland finns bestämmelser om luftfartsskydd och behörighetsfrågorna i anslutning till det i 9 kap. i luftfarts-lagen, och således hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen.

Artikel 14, som gäller intermodala transporttjänster, hör i fråga om tulltjänster till området för lagstiftningen, men i huvudsak kommer man överens om de bestämmelser som artikeln gäller genom villkoren i transportavtal mellan lufttrafikföretag och andra tjänsteleverantörer.

Bestämmelser om det som föreskrivs i artikel 15 i avtalet om rättvis konkurrens finns i konkurrenslagen (948/2011). Till den del det är frågan om effekterna på handeln mellan medlemsstaterna tillämpas konkurrensreglerna i artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Således hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen.

I artikel 16 finns det bestämmelser om förmedlings- och förlikningsförfaranden, och lösningarna i dessa är bindande för parterna i tvisten. Enligt artikel 16.6 ska parterna samarbeta för att främja förmedlingsförfarandet och för att genomföra förmedlarens eller nämndens beslut eller konstaterande, om de inte på förhand kommer överens om en annan bindande verkan för beslutet eller konstaterandet. Förfarandet utgör inget hinder för en fortsatt tillämpning av ett samrådsförfarande. Vid förmedlingsförfarandet kan också frågor som gäller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen avgöras och bestämmelsen måste därför anses höra till området för lagstiftningen. Man kan anse att rättsligt bindande förfaranden för tvistlösning i någon mån berör statens suveränitet enligt Finlands grundlag, fastän detta förfarande såsom en naturlig del av internationellt samarbete inte strider mot den moderna suveränitetsuppfattningen (se GrUU 10/1998 rd). De avtalsbestämmelser som gäller tvistlösning är inte enligt regeringens bedömning problematiska med tanke på Finlands suveränitet och påverkar inte behandlingsordningen för avtalet.

Enligt artikel 17.2 kan bilagan till avtalet ändras genom överenskommelse mellan parternas luftfartsmyndigheter. Ändringarna träder i kraft i enlighet med vad som överenskommit dessa myndigheter emellan. I grundlagen finns det inte några bestämmelser om delegering av behörigheten att ingå fördrag. I motiveringen till grundlagen och i grundlagsutskottets praxis har det emellertid ansetts att behörigheten att ingå avtal i begränsad utsträckning och exceptionellt kan överföras på andra myndigheter genom lag. En förutsättning är att bemyndigandet begränsar sig till ramarna för den förpliktelse som bemyndigandet gäller och att det inte innebär ett bemyndigande att avtala om sådana ändringar i avtalsförhållandet som påverkar huvudförpliktelsens natur eller målsättning eller om saker som enligt grundlagen hör till riksdagens behörighet. En delegering av behörigheten att ingå avtal till myndigheter kan således närmast gälla tekniska justeringar eller kompletteringar av huvudförpliktelsen eller ordnande av detaljerna för samverkan mellan myndigheterna (RP 1/1998 rd, GrUU 16/2004 rd, GrUU 48/2005 rd). Enligt regeringens uppfattning innehåller artikel 2 i avtalet huvudförpliktelser för parterna att säkerställa utsedda flygbolag vissa rättigheter. Bestämmelserna kan anses omfatta grunderna för rättigheterna i fråga.

Bilagan till avtalet innehåller bestämmelser av mer teknisk natur som kompletterar bestämmelserna i avtalet, bl.a. om flyglinjer och marknadsföringssamarbete. Enligt regeringens uppfattning innebär delegeringsbestämmelsen i artikel 17.2 inte något bemyndigande att avtala om ändringar som påverkar de i artikel 2 avsedda huvudförpliktelsernas natur eller syften. Bemyndigandet är inte obegränsat och i bemyndigandet samt i själva avtalet nämns de myndigheter som kan avtala om ändringar. Förfarandet motsvarar dessutom den internationella praxis som länge och allmänt iakttagits inom luftfartsbranschen.

Behandlingsordning

Avtalet kan inte anses innehålla bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i grundlagens 94 § 2 mom., och lagförslaget i propositionen gäller inte heller grundlagen på det sätt som avses i 95 § 2 mom. i den lagen. I grundlagsutskottets utlåtande GrUU 7/2012 rd, som gäller regeringens proposition RP 10/2012 rd som gäller protokollet om ändring av luftfartsavtalet mellan Finland och Ryssland, konstaterades det att beslut om att godkänna protokollet kunde fattas med enkel majoritet och att lagförslaget kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning. I utlåtandet tog grundlagsutskottet för första gången ställning till det nationella förfarandet för godkännande och sättande ikraft av luftfartsavtal som ingåtts enligt den mekanism som ingår i förordningen om yttre förbindelser. Luftfartsavtalet mellan Finland och Rwanda har ingåtts inom ramen för den nämnda mekanismen. Enligt regeringens

uppfattning kan avtalet således godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lag-stiftningsordning.

Eftersom avtalet inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen, kan avtalet enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm 1

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner det i Montreal den 29 september 2019 ingångna avtalet mellan Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering om luftfart.

Kläm 2

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om avtalet med Rwanda om luftfart

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Montreal den 29 september 2019 mellan Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering ingångna avtalet om luftfart ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 16 oktober 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Kommunikationsminister Lulu Ranne

AVTAL MELLAN REPUBLIKEN FINLANDS REGERING OCH REPUBLIKEN RWANDAS REGERING OM LUFTFART

AIR SERVICES AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF RWANDA

Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering, nedan "parterna",

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Rwanda (hereinafter referred to as the "Contracting Parties");

som är parter i konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944,

Being Parties to the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on 7 December 1944;

SOM ÖNSKAR främja sina bilaterala förbindelser på den civila luftfartens område och ingå ett avtal i syfte att skapa lufttrafikförbindelser mellan sina territorier och bortom dem,

DESIRING to promote their mutual relations in the field of civil aviation and to conclude an agreement for the purpose of establishing air services between and beyond their respective territories;

SOM ÖNSKAR främja ett internationellt luft-fartssystem grundat på konkurrens mellan flygbolag på marknaden, med minimal statlig inblandning och reglering,

DESIRING to promote an international aviation system based on competition among airlines in the marketplace with minimum government interference and regulation;

SOM ÖNSKAR underlätta utvidgningen av internationella lufttrafikmöjligheter,

DESIRING to facilitate the expansion of international air service opportunities;

SOM ÖNSKAR säkerställa en hög nivå på flygsäkerheten och luftfartsskyddet i den internationella lufttrafiken och som uttrycker sin djupa oro över sådana handlingar och hot mot luftfartygens säkerhet som kan äventyra säkerheten för personer eller egendom, inverka negativt på lufttrafiken och undergräva allmänhetens förtroende för säkerheten inom den civila luft-farten,

DESIRING to ensure the highest degree of safety and security in international air services and reaffirming their grave concern about acts or threats against the security of aircraft, which jeopardize the safety of persons or property, adversely affect the operation of air services and undermine public confidence in the safety of civil aviation;

SOM ÖNSKAR ge flygbolagen möjlighet att erbjuda den resande och transporterande allmänheten olika servicealternativ och uppmuntra enskilda flygbolag att utveckla och införa innovativ och konkurrenskraftig prissättning,

DESIRING to make it possible for airlines to offer the travelling and shipping public a variety of service options and wishing to encourage individual airlines to develop and implement innovative and competitive prices;

HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE:

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTIKEL 1
Definitioner

ARTICLE 1
Definitions

I detta avtal gäller följande definitioner, om inte annat anges:

For the purposes of this Agreement, unless otherwise stated, the term:

1. "luftfartsmyndigheter" avser i fråga om Republiken Finland den finska civila luftfartsmyndigheten och i fråga om Republiken Rwanda det ministerium som ansvarar för den civila luftfarten och andra personer eller organ som bemyndigats att utföra de uppgifter som för närvarande sköts av dessa luftfartsmyndigheter, eller liknande uppgifter,
2. "avtalet" avser detta avtal, dess bilaga samt ändringar av avtalet eller bilagan,
3. "konventionen" avser konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944, med alla ändringar som har trätt i kraft enligt artikel 94 a i konventionen och som har ratificerats av vardera parten, och med alla bilagor och änd-ringar som har antagits enligt artikel 90 i konventionen, i den utsträckning bilagan eller ändringen vid en viss tidpunkt är i kraft för vardera parten,
4. "utsett flygbolag" avser ett flygbolag som utsetts och beviljats trafik tillstånd i enlighet med artikel 3 i detta avtal,
5. "pris" avser biljettpris eller avgift som ett flygbolag eller dess ombud tar ut för transport av passagerare (och deras bagage) och/eller frakt (med undantag för post) i lufttrafik, inbegripet eventuell land- eller sjötransport i samband med internationell lufttransport, och villkoren för till-gången till sådana biljettpriser eller avgifter,
6. "territorium", "lufttrafik", "internationell lufttrafik", "flygbolag" och "landning för andra än trafikändamål" avser vad som anges om dem i artiklarna 2 och 96 i konventionen,
7. "användaravgift" avser en avgift som tas ut av flygbolag för användning av anläggningar eller tjänster avseende flygplatser, flygtrafiktjänster eller luftfartsskydd, inbegripet tjänster, lokaler och anläggningar i anslutning till dem, och
8. "Europeiska unionens grundfördrag" avser fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
1. "Aeronautical authorities" means, in the case of the Republic of Finland, the Civil Aviation Authority, and in the case of the Republic of Rwanda, the Ministry in charge of Civil Aviation; and any person or body authorised to perform any functions at present exercised by the said aeronautical authorities or similar functions;
2. "Agreement" means this Agreement, its Annex, and any amendments to the Agreement or to the Annex;
3. "Convention" means the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on 7 December 1944, and includes any amendment that has entered into force under Article 94(a) of the Convention and has been ratified by both Contracting Parties, and any Annex or any amendment thereto adopted under Article 90 of the Convention, insofar as such Annex or amendment is at any given time effective for both Contracting Parties;
4. "Designated airline" means an airline designated and authorised in accordance with Article 3 of this Agreement;
5. "Price" means any fare, rate or charge for the carriage of passengers (and their baggage) and/or cargo (excluding mail) in air service, including any surface transportation in connection with international air transportation, if applicable, charged by airlines or their agents, and the conditions governing the availability of such fare, rate or charge;
6. "Territory", "air service", "international air service", "airline" and "stop for non-traffic purposes" have the meaning specified in Articles 2 and 96 of the Convention;
7. "User charge" means a charge imposed on airlines for the provision of airport, air navigation or aviation security facilities or services, including related services and facilities; and
8. "EU Treaties" means the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union.

ARTIKEL 2

ARTICLE 2

Beviljande av rättigheter

1. Vardera parten beviljar den andra parten följande rättigheter i fråga om internationell lufttrafik:

- a. rätt att flyga över dess territorium utan att landa,
- b. rätt att landa inom dess territorium för andra än trafikändamål.

2. Vardera parten beviljar den andra parten i detta avtal specificerade rättigheter att bedriva internationell lufttrafik på de linjer som specificeras i bilagan till detta avtal. Denna trafik och dessa linjer kallas nedan "överenskommen trafik" respektive "specificerade linjer". Det eller de flygbolag som utsetts av den ena parten har vid bedrivandet av överenskommen trafik på en specificerad linje, utöver de rättigheter som anges i punkt 1 i denna artikel, rätt att landa inom den andra partens territorium på de orter som specificeras för denna linje i bilagan i syfte att i internationell trafik ta ombord och/eller avlämna passagerare, frakt och post, särskilt för sig eller i kombination med varandra.

3. Varje utsett flygbolag får, då det bedriver överenskommen trafik på en specificerad linje, på vilken flygning som helst eller alla flygningar, enligt val

bedriva flygverksamhet i endera eller vardera riktningen,
kombinera olika flygnummer med ett och samma luftfartygs flygning,
på linjerna trafikera bakom-, mellan- och bortomliggande orter och orter inom parternas territorium, oavsett kombination och ordningsföljd,
avstå från att landa på en eller flera orter,
överföra trafik mellan sina luftfartyg var som helst på linjerna,
trafikera en ort bakom vilken ort som helst inom dess territorium med eller utan byte av luftfartyg eller flygnummer och marknadsföra sådan transittrafik för allmänheten,
göra mellanlandningar på vilken ort som helst inom eller utanför den andra partens territorium,
medföra passagerare eller gods i transit genom den andra partens territorium, och kombinera trafik med olika ursprung på ett och samma luftfartyg,

utan begränsningar i fråga om riktning eller geografiska begränsningar, och utan in-

Grant of Rights

1. Each Contracting Party grants to the other Contracting Party the following rights in respect of international air services:

- a. the right to fly across its territory without landing;
- b. the right to make stops in its territory for non-traffic purposes.

2. Each Contracting Party grants to the other Contracting Party the rights specified in this Agreement for the purpose of operating international air services on the routes specified in the Annex to this Agreement. Such services and routes are hereinafter called "agreed services" and "specified routes" respectively. While operating an agreed service on a specified route, the airline(s) designated by each Contracting Party shall enjoy, in addition to the rights specified in paragraph 1 of this Article, the right to make stops in the territory of the other Contracting Party at the points specified for that route in the Annex for the purpose of taking up and/or putting down in international traffic passengers, cargo and mail, separately or in combination.

3. Each designated airline may, when operating an agreed service on a specified route, on any or all flights and at its option:

Operate flights in either or both directions;

Combine different flight numbers within one aircraft operation;

Serve behind, intermediate, and beyond points and points in the territories of the Parties on the routes in any combination and in any order;

Omit stops at any point or points;

Transfer traffic from any of its aircraft to any other aircraft at any point on the routes;

Serve points behind any point or points in its territory with or without change of aircraft or flight number and hold out and advertise such services to the public as through services;

Make stopovers at any points whether within or outside the territory of the other Party;

Carry transit traffic through the other Party's territory; and

Combine traffic on the same aircraft regardless of where such traffic originates;

without directional or geographic limitation and without loss of any right to carry traffic

skränkning av den trafikeringsrätt som annars följer av detta avtal, förutsatt att flygförbindelsen betjänar en ort inom den parts territorium som utsett flygbolaget.

4. Alla utsedda flygbolag får på alla avsnitt av de ovan avsedda linjerna bedriva internationell lufttrafik utan begränsningar som gäller ändringar av typen eller antalet använda luftfartyg på någon ort på linjen.

5. Inget i detta avtal ska anses medföra rätt för ett av den ena parten utsett flygbolag att inom den andra partens territorium ta ombord passagerare, frakt eller post för befordran mot ersättning eller avgift till en annan ort inom den andra partens territorium.

ARTIKEL 3

Utseende av flygbolag och beviljande av tillstånd

1. Vardera parten har rätt att utse ett eller flera flygbolag att bedriva överenskommen trafik samt att återkalla eller ändra ett sådant utseende. Utseendet ska skriftligen meddelas den andra partens luftfartsmyndighet.

2. När den andra parten har tagit emot ett sådant meddelande och det utsedda flygbolagets formbundna och på föreskrivet sätt skickade ansökningar om trafik tillstånd och tekniska tillstånd, ska den bevilja de relevanta tillstånden inom den minimifrist som behandlingen kräver, om följande villkor är uppfyllda:

a) när det gäller flygbolag som utsetts av Republiken Finland:

(i) bolaget är etablerat inom Republiken Finlands territorium i enlighet med Europeiska unionens grundfördrag och har en gällande operativ licens i enlighet med Europeiska unionens regelverk, och

(ii) den medlemsstat i Europeiska unionen som har utfärdat drifttillståndet utövar och upprätthåller effektiv myndighetstillsyn över flygbolaget och den luftfartsmyndighet som svarar för tillsynen är tydligt angiven i samband med utseendet,

(b) när det gäller flygbolag som utsetts av Republiken Rwanda:

(i) bolaget är etablerat inom Republiken Rwandas territorium och har ett tillstånd

otherwise permissible under this Agreement, provided that the service serves a point in the territory of the Contracting Party designating the airline.

4. On any segment or segments of the routes above, any designated airline may perform international air transportation without any limitation as to change, at any point on the route, in type or number of aircraft operated.

5. Nothing in this Agreement shall be deemed to confer on a designated airline of one Contracting Party the right of taking on, in the territory of the other Contracting Party, passengers, cargo and mail carried for remuneration or hire and destined for another point in the territory of that other Contracting Party.

ARTICLE 3

Designation and Authorisation

1. Each Contracting Party shall have the right to designate an airline or airlines for the purpose of operating the agreed services and to withdraw or alter such designations. Such designations shall be made in writing to the aeronautical authority of the other Contracting Party.

2. On receipt of such a designation and of applications from the designated airline, in the form and manner prescribed for operating authorisations and technical permissions, the other Contracting Party shall grant the appropriate authorisations and permissions with minimum procedural delay, provided that:

a) in the case of an airline designated by the Republic of Finland:

(i) it is established in the territory of the Republic of Finland under the EU Treaties and has a valid Operating Licence in accordance with European Union law; and

(ii) effective regulatory control of the airline is exercised and maintained by the European Union Member State responsible for issuing its Air Operator Certificate and the relevant aeronautical authority is clearly identified in the designation;

b) in the case of an airline designated by the Republic of Rwanda:

(i) it is established in the territory of the Republic of Rwanda and is licensed in

utfärdat i enlighet med Republiken Rwandas tillämpliga lagstiftning, och
(ii) Republiken Rwanda utövar och upprätthåller effektiv myndighetstillsyn över flygbolaget,

c) det utsedda flygbolaget uppfyller villkoren i de lagar och föreskrifter som normalt tillämpas på internationell lufttrafik av den part som behandlar ansökan.

3. När ett flygbolag på detta sätt har utsetts och beviljats trafiktillstånd, får det när som helst inleda överenskommen trafik, förutsatt att flygbolaget iakttar alla tillämpliga bestämmelser i detta avtal.

ARTIKEL 4

Återkallande av tillstånd

1. Vardera parten får återkalla, tillfälligt dra in eller begränsa trafiktillstånd eller tekniska tillstånd som har utfärdats för den andra partens utsedda flygbolag i följande fall:

a) när det gäller flygbolag som utsetts av Republiken Finland:

(i) flygbolaget är inte etablerat inom Republiken Finlands territorium i enlighet med Europeiska unionens grundfördrag eller det har inte en giltig operativ licens i enlighet med Europeiska unionens regelverk, eller

(ii) den medlemsstat i Europeiska unionen som har utfärdat drifttillståndet utövar eller upprätthåller inte effektiv myndighetstillsyn över flygbolaget eller den luftfartsmyndighet som svarar för tillsynen är inte tydligt angiven i samband med utseendet,

(b) när det gäller flygbolag som utsetts av Republiken Rwanda:

(i) bolaget är inte etablerat inom Republiken Rwandas territorium eller det har inte tillstånd utfärdat i enlighet med Republiken Rwandas tillämpliga lagstiftning, eller

(ii) Republiken Rwanda upprätthåller inte effektiv myndighetstillsyn över flygbolaget, eller

c) flygbolaget har försummat att iaktta de lagar och föreskrifter som avses i artikel 5 i detta avtal.

2. Såvida inte ett omedelbart återkallande, tillfälligt indragande eller begränsande av rättigheter enligt punkt 1 är nödvändigt för att

accordance with the applicable law of the Republic of Rwanda, and

(ii) the Republic of Rwanda has and maintains effective regulatory control of the airline;

c) the designated airline is qualified to meet the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied to the operation of international air services by the Contracting Party considering the application or applications.

3. When an airline has been so designated and authorised, it may begin to operate the agreed services at any time, provided that the airline complies with all applicable provisions of the Agreement.

ARTICLE 4

Revocation of Authorisation

1. Either Contracting Party may revoke, suspend or limit the operating authorisation or technical permissions of an airline designated by the other Contracting Party where:

a) in the case of an airline designated by the Republic of Finland:

(i) it is not established in the territory of the Republic of Finland under the EU Treaties or does not have a valid Operating Licence in accordance with European Union law; or

(ii) effective regulatory control of the airline is not exercised or not maintained by the European Union Member State responsible for issuing its Air Operator Certificate, or the relevant aeronautical authority is not clearly identified in the designation;

b) in the case of an airline designated by the Republic of Rwanda:

(i) it is not established in the territory of the Republic of Rwanda and is not licensed in accordance with the applicable law of the Republic of Rwanda; or

(ii) the Republic of Rwanda is not maintaining effective regulatory control of the airline; or

c) the airline has failed to comply with the laws and regulations referred to in Article 5 of this Agreement.

2. Unless immediate revocation, suspension, or imposition of the conditions mentioned in paragraph 1 of this Article is essential to

förhindra fortsatt överträdelse av lagar och/eller föreskrifter, får parten utöva sina rättigheter först efter samråd med den andra partens luftfartsmyndigheter. Samrådet ska inledas inom femton (15) dagar efter en begäran om samråd eller i enlighet med vad som annars har överenskommit mellan parterna.

ARTIKEL 5

Tillämpning av lagar och föreskrifter

1. Vardera partens lagar och föreskrifter om ett i internationell lufttrafik insatt luftfartygs tillträde till eller avgång från det egna territoriet samt om drift och navigering av ett sådant luftfartyg inom det egna territoriet är tillämpliga på det eller de flygbolag som utsetts av den andra parten.

2. Vardera partens lagar och föreskrifter om tillträde till, uppehåll i eller avgång från det egna territoriet i fråga om passagerare, besättning, frakt eller post, såsom formaliteter som gäller ankomst, avfärd, emigration och immigration samt tull, hälsa och karantän, är under uppehåll inom detta territorium tillämpliga på passagerare, besättning, frakt och post som befordras med luftfartyg som används av ett flygbolag som den andra parten har utsett.

3. Passagerare, bagage och frakt i direkt transittrafik genom en parts territorium, som inte lämnar det område på flygplatsen som reserverats för detta ändamål, ska endast genomgå en förenklad kontroll. Detta gäller dock inte skyddsåtgärder mot våldshandlingar, smuggling av narkotika eller flygplanskapningar.

4. Ingendera parten får vid tillämpning av sina bestämmelser om immigration, tull och karantän och andra motsvarande bestämmelser ge sina egna eller andra flygbolag förmåner i förhållande till ett flygbolag som utsetts av den andra parten och som bedriver liknande internationell lufttrafik.

ARTIKEL 6

Befrielse från skatter, tullar och andra avgifter

1. Luftfartyg som används i internationell lufttrafik av den ena partens utsedda flygbolag samt deras standardutrustning, reservdelar, bränsle och smörjolja samt förråd (inbegripet mat, drycker och tobak)

prevent further infringements of laws and/or regulations, such right shall be exercised only after consultations with the aeronautical authorities of the other Contracting Party. Such consultations shall begin within a period of fifteen (15) days from the date of a request for consultations or as otherwise agreed between the Contracting Parties.

ARTICLE 5

Application of Laws and Regulations

1. The laws and regulations of one Contracting Party governing entry into or departure from its territory of aircraft engaged in international air services or to the operation and navigation of such aircraft while within the said territory shall apply to the designated airline(s) of the other Contracting Party.

2. The laws and regulations of one Contracting Party governing entry to, stay in or departure from its territory of passengers, crew, cargo or mail, such as formalities regarding entry, exit, emigration and immigration, customs, health and quarantine shall apply to passengers, crew, cargo and mail carried by the aircraft of the designated airline(s) of the other Contracting Party, while they are within the said territory.

3. Passengers, baggage and cargo in direct transit across the territory of either Contracting Party and not leaving the area of the airport reserved for such purposes shall, except in respect of security measures against acts of violence, smuggling of narcotics and air piracy, be subject to no more than a simplified control.

4. Neither Contracting Party shall give preference to its own or any other airline over a designated airline of the other Contracting Party engaged in similar international air services in the application of its immigration, customs, quarantine and similar regulations.

ARTICLE 6

Exemption from Taxes, Customs Duties and other Charges

1. Aircraft operated in international air services by a designated airline of one Contracting Party, their regular equipment, spare parts, supplies of fuel and lubricants, as well as aircraft stores (including food,

ombord på sådana luftfartyg ska vid ankomsten till den andra partens territorium vara befriade från alla skatter, tullar, kontrollavgifter och övriga liknande avgifter, förutsatt att sådan utrustning samt sådana reservdelar och förråd förblir ombord tills de åter förs ut ur landet eller förbrukas i luftfartyget vid flygningar över nämnda territorium.

2. Befriade från skatter, tullar och avgifter som avses i punkt 1 är, med undantag för avgifter som baserar sig på kostnader för en tillhandahållen tjänst, likaså

a) luftfartygsförråd som tagits ombord inom en parts territorium i skälig mängd för användning vid utresan ombord på ett luftfartyg insatt i internationell lufttrafik av ett flygbolag som utsetts av den andra parten,

b) reservdelar, inbegripet motorer, som införs på en parts territorium för underhåll eller reparation av ett luftfartyg insatt i internationell lufttrafik av ett flygbolag som utsetts av den andra parten,

c) bränsle, smörjolja och tekniskt förbrukningsmaterial som införs eller tillhandahålls inom en parts territorium för användning ombord på ett luftfartyg insatt i internationell lufttrafik av ett flygbolag som utsetts av den andra parten, även i det fall att dessa förråd ska användas under den del av resan då luftfartyget flyger över den förstnämnda parts territorium där de tagits ombord på luftfartyget,

d) flygbolagets dokument, såsom flygbiljetter och flygfraktsedlar samt, i den utsträckning som skäligen behövs, reklam- och promotionsmaterial som är avsedda att användas av ett flygbolag som utsetts av den ena parten och som förs in till den andra partens territorium.

3. Materiel som avses i punkt 2 ska hållas under tulluppsikt eller tullkontroll, om detta fordras.

4. Luftburen standardutrustning samt förnödenheter, förråd och reservdelar som normalt finns ombord på ett luftfartyg som används av en parts utsedda flygbolag, får lossas inom den andra partens territorium endast med tillstånd av denna parts

beverages and tobacco) which are on board such aircraft shall be exempted from all taxes, customs duties, inspection fees and other similar charges on arriving in the territory of the other Contracting Party, provided such equipment, spare parts, supplies and stores remain on board the aircraft up to such time as they are re-exported or are used or consumed in such aircraft on flights over that territory.

2. There shall also be exempt from the taxes, duties, fees and charges referred to in paragraph 1 of this Article, with the exception of charges based on the cost of the service provided:

a) aircraft stores taken on board in the territory of one Contracting Party, within reasonable limits, for use on an outbound aircraft engaged in an international air service of a designated airline of the other Contracting Party;

b) spare parts, including engines, introduced into the territory of one Contracting Party for the maintenance or repair of aircraft engaged in an international air service of a designated airline of the other Contracting Party;

c) fuel, lubricants and consumable technical supplies introduced into or supplied in the territory of one Contracting Party for use in an international air service of a designated airline of the other Contracting Party, even when these supplies are to be used on the part of the journey performed over the territory of the first mentioned Contracting Party, in which territory they are taken on board.

d) airline documents, such as tickets and air waybills, as well as publicity and promotional material within reasonable limits, intended for use by a designated airline of one Contracting Party and introduced into the territory of the other Contracting Party.

3. Materials referred to in paragraph 2 of this Article may be required to be kept under customs supervision or control.

4. The regular airborne equipment, as well as the materials, supplies and spare parts normally retained on board aircraft operated by a designated airline of one Contracting Party, may be unloaded in the territory of the other Contracting Party only with the

tullmyndigheter. I dessa fall kan de ställas under nämnda myndigheters uppsikt tills de åter förs ut från territoriet eller andra åtgärder i fråga om dem vidtas enligt tullbestämmelserna.

5. Bagage och frakt i direkt transittrafik över en parts territorium är befriade från skatter, tullar och övriga liknande avgifter som inte baserar sig på kostnader för tjänster vid ankomst eller avgång.

6. De undantag som anges i denna artikel ska också gälla när ett flygbolag som har utsetts av den ena parten har ingått avtal med ett annat flygbolag om lån eller överföring inom den andra partens territorium av varor som specificeras i punkterna 1 och 2 i denna artikel, förutsatt att detta andra flygbolag också beviljats sådana befrielser av denna andra part.

ARTIKEL 7 ***Kapacitetsbestämmelser***

1. Vardera parten ska ge flygbolag som utsetts av parterna rättvisa och lika möjligheter att konkurrera om tillhandahållande och försäljning av internationella lufttrafiktjänster som omfattas av detta avtal.

2. Vardera parten ska tillåta de utsedda flygbolagen att på grundval av marknadsmässiga överväganden bestämma turtäthet och kapacitet för den internationella lufttrafik de erbjuder.

3. Ingenta parten får ensidigt begränsa trafikvolym, turtäthet eller regelbundenhet, eller vilken typ av luftfartyg som den andra partens utsedda flygbolag använder, om det inte är nödvändigt av tekniska eller operativa skäl eller av tull- eller miljörelaterade orsaker. Nödvändiga begränsningar ska genomföras på lika villkor i överensstämmelse med artikel 15 i konventionen.

4. Ingenta parten får förelägga den andra partens utsedda flygbolag krav på förhandsrätt, passagerar- eller fraktkvoter, ersättningsyrkande för ensidig trafik eller sådana andra krav på kapacitet, turtäthet eller trafik som strider mot syftet för detta avtal.

approval of the customs authorities of that Contracting Party. In such case, they may be placed under the supervision of the said authorities up to such time as they are re-exported or otherwise disposed of in accordance with customs regulations.

5. Baggage and cargo in direct transit across the territory of a Contracting Party shall be exempt from taxes, customs duties, fees and other similar charges not based on the cost of services on arrival or departure.

6. The exemptions provided by this Article shall also be available where the designated airlines of one Contracting Party have contracted with another airline, which similarly enjoys such exemptions from the other Contracting Party, for the loan or transfer in the territory of the other Contracting Party of the items specified in paragraphs 1 and 2 of this Article.

ARTICLE 7 ***Capacity provisions***

1. Each Contracting Party shall allow a fair and equal opportunity for the designated airlines of both Contracting Parties to compete in providing and selling the international air services covered by this Agreement.

2. Each Contracting Party shall allow each designated airline to determine the frequency and capacity of the international air services it offers based upon commercial considerations in the marketplace.

3. Neither Contracting Party shall unilaterally limit the volume of traffic, frequency or regularity of service, or the aircraft type or types operated by a designated airline of the other Contracting Party, except as may be required for customs, technical, operational, or environmental reasons under uniform conditions consistent with Article 15 of the Convention.

4. Neither Contracting Party shall impose on the other Contracting Party's designated airlines a first-refusal requirement, uplift ratio, no-objection fee, or any other requirement with respect to capacity, frequency or traffic that would be inconsistent with the purposes of this Agreement.

5. Vardera parten får kräva att de flygbolag som utsetts av den andra parten meddelar sina trafikprogram och sina enskilda flygningar eller sina verksamhetsplaner. Den administrativa börda som följer av meddelandekravet ska minimeras och luftfartsmyndigheterna ska behandla alla meddelanden utan dröjsmål.

ARTIKEL 8 **Prissättning**

1. Vardera parten ska låta varje utsett flygbolag besluta om priserna för lufttrafiken på grundval av marknadsmässiga överväganden. Parterna får ingripa i prissättningen endast för att

a) förhindra oskäligt diskriminerande priser eller förfaranden,

b) skydda konsumenter från oskäligt höga eller begränsande priser som grundar sig på missbruk av en dominerande ställning, och

c) skydda flygbolag mot konstgjort låga priser som grundar sig på direkt eller indirekt statsbidrag eller statsstöd.

2. Priserna för internationell lufttrafik mellan parternas territorier behöver inte meddelas. Ingendera parten får kräva att den andra partens utsedda flygbolag ska meddela de priser en charterbeställare tar ut av allmänheten, om det inte på ickediskriminerande grunder kan krävas i informationssyfte. Trots vad som sagts ovan ska vardera partens utsedda flygbolag för de syften som avses i denna artikel på begäran ge parternas luftfartsmyndigheter tillgång till uppgifter om nuvarande och planerade priser på ett sådant sätt och i ett sådant format som dessa luftfartsmyndigheter godkänner.

3. Om inte något annat bestäms i denna artikel, får ingendera parten vidta ensidiga åtgärder för att hindra införande eller upprätthållande av sådana priser som ett flygbolag som utsetts av endera parten har föreslagit att ska tas ut eller som bolaget tar ut för internationell lufttransport.

4. Om en part anser att ett pris som avses bli tillämpat av ett flygbolag utsett av den andra parten för internationell lufttransport strider

5. Each Contracting Party may require the filing of traffic programmes and individual flights or operational plans by the designated airlines of the other Contracting Party. The administrative burden of filing requirements shall be minimized and all filings shall be dealt with promptly by the respective aeronautical authorities.

ARTICLE 8 **Pricing**

1. Each Contracting Party shall allow prices for air services to be decided by each designated airline based on commercial considerations in the marketplace. Intervention by the Contracting Parties shall be limited to:

a) prevention of unreasonably discriminatory prices or practices;

b) protection of consumers from prices that are unreasonably high or restrictive due to the abuse of a dominant position; and

c) protection of airlines from prices that are artificially low due to direct or indirect governmental subsidy or support.

2. Prices for international air transportation between the territories of the Contracting Parties shall not be required to be filed. Neither Contracting Party shall require the notification or filing by a designated airline of the other Contracting Party of prices charged by charterers to the public, except as may be required on a non-discriminatory basis for information purposes. Notwithstanding the foregoing, the designated airlines of the Contracting Parties shall provide access, on request, to information on existing and proposed prices to the aeronautical authorities of the Contracting Parties in a manner and format acceptable to those aeronautical authorities for the purposes of this Article.

3. Except as otherwise provided in this Article, neither Contracting Party shall take unilateral action to prevent the inauguration or continuation of a price proposed to be charged or charged by a designated airline of either Contracting Party for international air transportation.

4. If a Contracting Party believes that a price proposed to be charged by a designated airline of the other Contracting Party for

mot principerna i punkt 1 i denna artikel, ska den begära samråd och meddela den andra parten orsakerna till sitt missnöje så snart som möjligt. Samråd ska hållas senast trettio (30) dagar efter att det att begäran tagits emot, och parterna ska genom samarbete säkerställa att de uppgifter som behövs för ett motiverat avgörande finns till hands. Om parterna når samförstånd om det pris som anmälan om missnöje gäller, gör vardera parten sitt yttersta för att genomföra detta avtal. Om ett ömsesidigt avtal inte uppnås, blir det tidigare priset gällande.

ARTIKEL 9 ***Representation av flygbolaget och försäljning***

1. Vardera partens utsedda flygbolag har rätt att inom den andra partens territorium, inom ramen för de lagar och föreskrifter som är gällande där, fritt inrätta och upprätthålla sådana kontor och lokaler samt administrativ och kommersiell personal och personal för tekniska uppgifter och drift samt annan specialistpersonal som behövs för flygbolagets verksamhet.

2. Ingendera partens flygbolag ska vara skyldiga att använda lokal sponsor.

3. Vardera partens utsedda flygbolag har rätt att fritt sälja lufttransporttjänster och anknytande tjänster genom anlitande av sina egna transportdokument inom båda parternas territorier, antingen direkt eller, om flygbolagen så önskar, genom ombud, andra företrädare som flygbolaget utsett eller via internet eller andra tillgängliga kanaler. Försäljningen är tillåten i lokal valuta eller i någon annan fritt konvertibel valuta. Vardera parten ska avhålla sig från att begränsa rätten för flygbolag som utsetts av den andra parten att sälja, och för någon person att köpa, sådana transporttjänster.

4. Det ska vara tillåtet för vardera partens utsedda flygbolag att inom den andra partens territorium betala lokala kostnader, inbegripet men inte uteslutande bränslekostnader, i lokal valuta. Vardera partens utsedda flygbolag får, enligt eget

international air transportation is inconsistent with considerations set forth in paragraph 1 of this Article, it shall request consultations and notify the other Contracting Party of the reasons for its dissatisfaction as soon as possible. These consultations shall be held not later than thirty (30) days after receipt of the request, and the Contracting Parties shall cooperate in securing information necessary for reasoned resolution of the issue. If the Contracting Parties reach agreement with respect to a price for which a notice of dissatisfaction has been given, each Contracting Party shall use its best efforts to put that agreement into effect. Without such mutual agreement to the contrary, the previously existing price shall continue in effect.

ARTICLE 9 ***Airline Representation and Sales***

1. The designated airlines of each Contracting Party shall have the right to freely establish and maintain in the territory of the other Contracting Party, within the scope of the laws and regulations in force therein, such offices and facilities, as well as administrative, commercial, technical, operational, and other specialist personnel as may be necessary for the requirements of the designated airline concerned.

2. Airlines of the two Parties shall not be required to retain a local sponsor.

3. The designated airlines of the Contracting Parties shall be free to sell air transport and related services on their own transportation documents in the territories of both Contracting Parties either directly or, at the airline's discretion, through an agent, other intermediaries appointed by the airline, or through the internet or any other available channel. The sales are allowed in local currency or in any freely convertible other currency. Each Contracting Party shall refrain from restricting the right of a designated airline of the other Contracting Party to sell, and of any person to purchase such transportation.

4. The designated airlines of each Contracting Party shall be permitted to pay for local expenses, including, but not limited to, purchases of fuel, in the territory of the other Contracting Party in local currency. At their discretion, the designated airlines of

övervägande, inom den andra partens territorium betala sådana utgifter i fritt konvertibla valutor enligt marknadskursen.

5. Vardera parten ska bevilja den andra partens utsedda flygbolag rätt att på begäran omvandla lokala inkomster till en annan fritt konvertibel valuta och när som helst, och på vilket sätt som helst, överföra dem till valfritt land till den del som inkomsterna inte används lokalt. Sådana överföringar ska tillåtas den dag då flygbolaget gör sin första begäran om överföring, och till den valutakurs som tillämpas på betalningar när inkomsterna företes för omvandling och överföring, och inga andra avgifter, begränsningar eller dröjsmål utöver normala bankavgifter och bankförfaranden får hänföras till dem.

ARTIKEL 10 ***Markttjänster***

Varje utsett flygbolag har rätt att sköta sina egna markttjänster inom den andra partens territorium eller att lägga ut dessa tjänster på entreprenad enligt val, antingen helt eller delvis, till vilken bemyndigad tillhandahållare av sådana tjänster som helst. Om de lagar och föreskrifter som tillämpas på markttjänster på den andra partens territorium hindrar utläggning på entreprenad av dessa tjänster eller begränsar utläggningen eller egenhanteringen, ska varje utsett flygbolag behandlas jämlikt i fråga om användning av egenhantering och markttjänster som tillhandahålls av en eller flera tjänsteleverantörer.

ARTIKEL 11 ***Användaravgifter***

1. De avgifter som en parts behöriga myndigheter eller andra organ tar ut av den andra partens utsedda flygbolag ska vara rättvisa och skäliga. Avgifterna får inte vara orättvist diskriminerande och de ska fördelas jämnt mellan olika användargrupper. Villkoren för användaravgifterna för den andra partens utsedda flygbolag ska vara minst lika förmånliga som de förmånligaste villkor som gäller för något annat flygbolag vid den tidpunkt avgifterna fastställs.

2. De användaravgifter som tas ut av den andra partens utsedda flygbolag får motsvara men inte överstiga de fulla kostnader som

each Contracting Party may pay for such expenses in the territory of the other Contracting Party in freely convertible currencies at the market rate of exchange.

5. Each Contracting Party shall grant to the designated airlines of the other Contracting Party the right to convert into freely convertible currencies and remit at any time, in any way, to the country of its choice, on demand, local revenues in excess of sums locally disbursed. Such transfers shall be permitted on the date the airline makes the initial application for remittance, at the rate of exchange applicable to current transactions in effect at the time when the revenues are presented for conversion and remittance, and shall not, with the exception of normal banking charges and procedures, be subject to any charge, limitation or delay.

ARTICLE 10 ***Ground handling***

Each designated airline shall have the right to provide their own ground handling services in the territory of the other Contracting Party or otherwise to contract these services out, in full or in part, at its option, with any of the suppliers authorized for the provision of such services. Where or as long as the laws and regulations applicable to ground handling in the territory of one Contracting Party prevent or limit either the freedom to contract these services out or self-handling, each designated airline shall be treated on a non-discriminatory basis as regards their access to self-handling and ground handling services provided by a supplier or suppliers.

ARTICLE 11 ***User Charges***

1. User charges that may be imposed by the competent charging authorities or bodies of each Contracting Party on the designated airlines of the other Contracting Party shall be just, reasonable, not unjustly discriminatory, and equitably apportioned among categories of users. In any event, any such user charges shall be assessed on the designated airlines of the other Contracting Party on terms not less favourable than the most favourable terms available to any other airline at the time the charges are assessed.

2. User charges imposed on the designated airlines of the other Contracting Party may reflect, but shall not exceed, the full cost to

orsakas de behöriga myndigheterna eller organen av att tillhandahålla och upprätthålla lämpliga anläggningar och tjänster avseende flygplatser, miljöskydd, flygtrafiktjänst och luftfartsskydd på flygplatsen eller inom flygplatssystemet. De fulla kostnaderna kan inbegripa en skälig avkastning på tillgångarna efter avskrivning. Avgiftsbelagda anläggningar och tjänster ska tillhandahållas och förvaltas effektivt och ekonomiskt.

3. Parterna ska inom sitt territorium främja samråd mellan de behöriga myndigheter eller organ som tar ut avgifterna och de flygbolag som utnyttjar tjänsterna och anläggningarna, och ska uppmantra de behöriga myndigheterna eller organen och flygbolagen att utbyta den information som kan behövas för en noggrann granskning av om avgifterna är skäliga i enlighet med de principer som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel. Parterna ska uppmantra de myndigheter som tar ut avgifterna att i skälig tid i förväg underrätta användarna om varje förslag till ändring av användaravgifterna, så att de får möjlighet att yttra sig innan ändringarna görs.

4. Vid tvistlösning enligt artikel 16 anses en part inte ha brutit mot bestämmelserna i denna artikel om den inte i) underlåter att inom skälig tid se över den avgift eller det förfarande som den andra parten har framfört klagomål över, eller ii) försummar att efter en sådan översyn vidta åtgärder inom dess befogenhet för att rätta en avgift eller ett förfarande som konstaterats strida mot denna artikel.

ARTIKEL 12

Flygsäkerhet

1. En part får när som helst begära samråd om de säkerhetsnormer som den andra parten iakttar i fråga om luftfartsanläggningar, flygbesättning, luftfartyg och flygverksamhet. Samrådet ska äga rum inom trettio (30) dagar efter det att begäran framställdes.

2. Om en part efter ett sådant samråd finner att den andra parten på de områden som nämns i punkt 1 inte effektivt upprätthåller sådana säkerhetsnormer som uppfyller de normer som vid tidpunkten uppställts i enlighet med konventionen, ska dessa

the competent charging authorities or bodies of providing the appropriate airport, airport environmental, air navigation and aviation security facilities and services at the airport or within the airport system. Such full cost may include a reasonable return on assets after depreciation. Facilities and services for which charges are made shall be provided on an efficient and economic basis.

3. Each Contracting Party shall encourage consultations between the competent charging authorities or bodies in its territory and the airlines using the services and facilities, and shall encourage the competent charging authorities or bodies and the airlines to exchange such information as may be necessary to permit an accurate review of the reasonableness of the charges in accordance with the principles of paragraphs 1 and 2 of this Article. Each Contracting Party shall encourage the competent charging authorities to provide users with reasonable notice of any proposal for changes in user charges to enable users to express their views before changes are made.

4. Neither Contracting Party shall be held, in dispute resolution procedures pursuant to Article 16 of this Agreement, to be in breach of a provision of this Article, unless (i) it fails to undertake a review of the charge or practice that is the subject of complaint by the other Contracting Party within a reasonable amount of time; or (ii) following such a review it fails to take all steps within its power to remedy any charge or practice that is inconsistent with this Article.

ARTICLE 12

Flight Safety

1. Each Contracting Party may request consultations at any time concerning safety standards maintained by the other Contracting Party in areas relating to aeronautical facilities, flight crew, aircraft and the operation of aircraft. Such consultations shall take place within thirty (30) days of that request.

2. If, following such consultations, one Contracting Party finds that the other Contracting Party does not effectively maintain and administer safety standards in the areas mentioned in paragraph 1 that meet the standards established at that time

iakttagelser och de åtgärder som anses nödvändiga för att uppfylla dessa normer meddelas den andra parten. Den andra parten ska vidta lämpliga korrigerande åtgärder inom en överenskommen tid.

3. I enlighet med artikel 16 i konventionen avtalas också att parternas bemyndigade representanter, medan luftfartyget är inom partens territorium, ska kunna utföra inspektioner i luftfartyg som används av den andra partens flygbolag eller på dess vägnar i trafik till eller från partens territorium, förutsatt att detta inte leder till en oskälig försening för flygverksamheten. Trots de skyldigheter som nämns i artikel 33 i konventionen är syftet med denna inspektion att säkerställa giltigheten av de dokument och certifikat som krävs för luftfartyget och dess besättning samt att kontrollera att luftfartygets utrustning och skick uppfyller de normer som vid den tidpunkten uppställts i enlighet med konventionen.

4. Om det för att säkerställa flygsäkerheten är nödvändigt att vidta brådskande åtgärder, förbehåller sig vardera parten rätten att omedelbart ändra eller tillfälligt dra in trafikillståndet för den andra partens flygbolag.

5. Varje åtgärd som vidtagits av en part i enlighet med punkt 4 i denna artikel ska upphöra så snart orsaken till denna åtgärd inte längre föreligger.

6. Om det med hänvisning till punkt 2 konstateras att en part efter utgången av den överenskomna tidsfristen fortfarande handlar i strid med normer som vid denna tidpunkt uppställts i enlighet med konventionen, ska Internationella civila luftfartsorganisationens generalsekreterare underrättas om det. Generalsekreteraren ska också informeras om en senare tillfredsställande lösning av situationen.

7. Om en part har utsett ett sådant flygbolag för vilket myndighetstillsynen utövas av en tredjestat, ska de rättigheter som tillkommer den andra parten enligt denna artikel tillämpas även med avseende på antagande, tillämpning och upprätthållande av säkerhetsnormerna i denna tredjestat och på trafikillståndet för flygbolaget i fråga.

pursuant to the Convention, the other Contracting Party shall be informed of such findings and of the steps considered necessary to conform with those standards. The other Contracting Party shall then take appropriate corrective action within an agreed time period.

3. Pursuant to Article 16 of the Convention, it is further agreed that any aircraft operated by or on behalf of an airline of one Contracting Party on service to or from the territory of the other Contracting Party may, while within the territory of the other Contracting Party, be the subject of a search by the authorised representatives of the other Contracting Party, provided that this does not cause unreasonable delay in the operation of the aircraft. Notwithstanding the obligations mentioned in Article 33 of the Convention, the purpose of this search is to verify the validity of the relevant aircraft documentation, the licensing of its crew, and that the aircraft equipment and the condition of the aircraft conform to the standards established at that time pursuant to the Convention.

4. When urgent action is essential to ensure the safety of an airline operation, each Contracting Party reserves the right to immediately suspend or vary the operating authorisation of an airline or airlines of the other Contracting Party.

5. Any action by one Contracting Party in accordance with paragraph 4 of this Article shall be discontinued once the basis for the taking of that action ceases to exist.

6. With reference to paragraph 2 above, if it is determined that a Contracting Party remains in non-compliance with the standards established at that time pursuant to the Convention when the agreed time period has lapsed, the Secretary General of the International Civil Aviation Organization should be advised thereof. The latter should also be advised of the subsequent satisfactory resolution of the situation.

7. Where one Contracting Party has designated an airline whose regulatory control is exercised and maintained by a third State, the rights of the other Contracting Party under this Article shall apply equally in respect of the adoption, exercise or maintenance of safety standards by that third

State and in respect of the operating authorisation of that airline.

ARTIKEL 13 ***Luftfartsskydd***

1. Parterna bekräftar, i överensstämmelse med sina rättigheter och skyldigheter enligt internationell rätt, att deras skyldighet gentemot varandra att skydda civil luftfart mot olagliga handlingar utgör en integrerad del av detta avtal. Utan att inskränka allmängiltigheten av deras rättigheter och skyldigheter enligt internationell rätt ska parterna särskilt handla i överensstämmelse med konventionen om brott och vissa andra handlingar begångna ombord på luftfartyg, undertecknad i Tokyo den 14 september 1963, konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, undertecknad i Haag den 16 december 1970, konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, undertecknad i Montreal den 23 september 1971, protokollet för bekämpande av våldsbrott på flygplatser som används för civil luftfart i internationell trafik, undertecknat i Montreal den 24 februari 1988, samt konventionen om märkning av plastiska sprängämnen i detekteringssyfte, undertecknad i Montreal den 1 mars 1991, eller något annat avtal som gäller säkerhetsåtgärder inom den civila luftfarten och som är bindande för bägge parter.

2. Parterna ska på begäran ge varandra all hjälp som är nödvändig för att förhindra olaga besittningstagande av civila luftfartyg och andra olagliga handlingar mot säkerheten för civila luftfartyg, dess passagerare och besättning, flygplatser och anläggningar för flygtrafiktjänst, samt andra hot som riktar sig mot säkerheten inom den civila luftfarten.

3. Parterna ska som ett minimikrav handla i enlighet med de normer och de tekniska krav för luftfartsskydd som fastställts av Internationella civila luftfartsorganisationen och som utgör bilagor till konventionen i den omfattning dessa bestämmelser och krav är tillämpliga för parterna. Parterna ska kräva att operatörer av sådana luftfartyg som införts i deras register eller sådana luftfartygsoperatörer vars huvudsakliga verksamhetsställe eller stadigvarande hemort är inom någondera partens territorium eller som är etablerade på Republiken Finlands territorium i enlighet med Europeiska unionens grundfördrag och fått operativ

ARTICLE 13 ***Aviation Security***

1. Consistent with their rights and obligations under international law, the Contracting Parties reaffirm that their obligation to each other to protect the security of civil aviation against acts of unlawful interference forms an integral part of this Agreement. Without limiting the generality of their rights and obligations under international law, the Contracting Parties shall in particular act in conformity with the provisions of the Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, signed at Tokyo on 14 September 1963, the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at the Hague on 16 December 1970, the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on 23 September 1971, the Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, signed at Montreal on 24 February 1988, and the Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection, signed at Montreal on 1 March 1991, as well as with any other agreement relating to the security of civil aviation which both Parties adhere to.

2. The Contracting Parties shall provide upon request all necessary assistance to each other to prevent acts of unlawful seizure of civil aircraft and other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports and air navigation facilities, and any other threat to the security of civil aviation.

3. The Contracting Parties shall, as a minimum, act in conformity with the aviation security provisions and technical requirements established by the International Civil Aviation Organization and designated as Annexes to the Convention, to the extent that such security provisions and requirements are applicable to the Contracting Parties. They shall require that operators of aircraft of their registry or operators of aircraft who have their principal place of business or permanent residence in their territory or are established in the territory of the Republic of Finland under the EU Treaties and have received an operating

licens i enlighet med Europeiska unionens regelverk samt flygplatsoperatörer inom deras territorium handlar i enlighet med sådana bestämmelser om luft-fartsskydd.

4. Vardera parten går med på att sådana luftfartygsoperatörer åläggs att iaktta de bestämmelser och krav om luftfartsskydd som avses i punkt 3 och som den andra parten kräver att iakttas vid ankomst till, avgång från och under uppehåll inom denna andra parts territorium. I fråga om ankomst till, avgång från och uppehåll inom Republiken Finlands territorium krävs att luftfartygsoperatörerna iakttar bestämmelserna om luftfartsskydd i Europeiska unionens regelverk. Vardera parten ska säkerställa att verkningfulla åtgärder effektivt tillgrips inom deras respektive territorium för att skydda luftfartyg, säkerhetskontrollera passagerare och besättning samt inspektera handbagage, bagage, frakt och luftfartygsförråd före och under påstigning eller lastning. Vardera parten ska också ge en välvillig behandling av en begäran av den andra parten om särskilda säkerhetsåtgärder som kan anses vara skäliga för att bemöta ett bestämt hot.

5. När det inträffar en incident eller ett hot om en incident som innebär olagligt besittningstagande av ett civilt luftfartyg eller andra olagliga handlingar eller hot om sådana handlingar mot säkerheten för ett luftfartyg, dess passagerare och besättning, flygplatser eller anläggningar för flygtrafiktjänst, ska parterna hjälpa varandra genom att underlätta kommunikationen och vidta andra lämpliga åtgärder för att snabbt och säkert undanröja incidenten eller hotet.

6. Om en part har rimliga skäl att tro att den andra parten inte följer luftfartsskyddsbestämmelserna i denna artikel får den partens luftfartsmyndigheter begära omedelbart samråd med den andra partens luftfartsmyndigheter. Om någon tillfredsställande överenskommelse inte har nåtts inom 15 dagar från begäran får trafiktillstånd och tekniska tillstånd utfärdade för den andra partens utsedda flygbolag återkallas, tillfälligt dras in, begränsas eller förses med villkor. Om en nödsituation kräver det får en part vidta tillfälliga åtgärder innan tidsfristen på femton (15) dagar har löpt ut. Åtgärder i enlighet med denna punkt ska avbrytas så snart som den andra parten åter iakttar skyddsbestämmelserna i denna artikel.

license in accordance with European Union law, and the operators of airports in their territory, act in conformity with such aviation security provisions.

4. Each Contracting Party agrees that such operators of aircraft shall be required to observe the aviation security provisions and requirements referred to in paragraph 3 above as required by the other Contracting Party for entry into, departure from, or while within the territory of that other Contracting Party. For entry into, departure from, or while within the territory of the Republic of Finland, operators of aircraft shall be required to observe aviation security provisions in conformity with European Union law. Each Contracting Party shall ensure that adequate measures are effectively applied within its territory to protect the aircraft and to inspect passengers, crew, carry-on items, baggage, cargo and aircraft stores prior to and during boarding or loading. Each Contracting Party shall also give sympathetic consideration to any request from the other Contracting Party for reasonable special security measures to meet a particular threat.

5. When an incident or threat of an incident of unlawful seizure of civil aircraft or other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports or air navigation facilities occurs, the Contracting Parties shall assist each other by facilitating communications and other appropriate measures intended to terminate rapidly and safely such incident or threat thereof.

6. When a Contracting Party has reasonable grounds to believe that the other Contracting Party has departed from the aviation security provisions of this Article, the aeronautical authorities of that Contracting Party may request immediate consultations with the aeronautical authorities of the other Contracting Party. Failure to reach a satisfactory agreement within fifteen (15) days from the date of such request shall constitute grounds to withhold, revoke, limit, or impose conditions on the operating authorisation and technical permissions of an airline or airlines designated by that Contracting Party. When required by an emergency, a Contracting Party may take interim action prior to the expiry of fifteen (15) days. Any action taken in accordance

with this paragraph shall be discontinued upon compliance by the other Contracting Party with the security provisions of this Article.

ARTIKEL 14 ***Intermodala transporttjänster***

Trots vad som sägs i andra bestämmelser i detta avtal, ska vardera partens utsedda flygbolag och företag som indirekt tillhandahåller frakttjänster tillåtas att i samband med internationell lufttransport utan inskränkningar använda vilken land- eller sjötransport som helst för frakt till eller från vilken ort som helst inom parternas territorium eller tredjeländer, inbegripet transport till och från samtliga flygplatser som tillhandahåller tulltjänster, och de har i förekommande fall rätt att transportera oförtullade varor i enlighet med gällande lagar och föreskrifter. Flygplatsens tulltjänster står till förfogande för sådan frakt oavsett om den transporteras som land-, sjö- eller lufttransport. Flygbolagen får, om de så önskar, själva sköta sina egna land- eller sjötransporter eller ingå avtal om dem med andra företag som bedriver land- och sjötransport, inbegripet land- eller sjötransporter som bedrivs av andra flygbolag och företag som indirekt tillhandahåller flygfrakttjänster. Intermodala transporttjänster får erbjudas till ett enda transitpris som omfattar luft-, land- och sjötransport, förutsatt att passagerarna eller befraktarna inte vilseleds i fråga om fakta om sådana transporter.

ARTIKEL 15 ***Rättvis konkurrens***

Vardera parten ska vid behov vidta alla lämpliga åtgärder inom sin behörighet för att avskaffa alla former av diskriminering eller illojala konkurrensförfaranden som på ett ogynnsamt sätt påverkar konkurrenssituationen för det eller de flygbolag som utsetts av den andra parten.

ARTIKEL 16 ***Samråd och tvistlösning***

1. I en anda av nära samverkan kan parternas luftfartsmyndigheter när som helst begära samråd om genomförandet, tolkningen och tillämpningen av detta avtal och om tillfredsställande efterlevnad av dess bestämmelser. Sådant samråd ska inledas inom sextio (60) dagar efter det att en sådan

ARTICLE 14 ***Intermodal Services***

Notwithstanding any other provision of this Agreement, designated airlines and indirect providers of cargo transportation of both Contracting Parties shall be permitted, without restriction, to employ in connection with international air services any surface transportation to or from any point in the territories of the Contracting Parties or in third countries, including transport to and from all airports with customs facilities, and including, where applicable, the right to transport cargo in bond under applicable laws and regulations. Cargo, whether moving by surface or by air, shall have access to airport customs processing and facilities. Airlines may elect to perform their own surface transportation or to provide it through arrangements with other surface carriers, including surface transportation operated by other airlines and indirect providers of air cargo services. Such intermodal services may be offered at a single through price for the air and surface transportation combined, provided that passengers and shippers are not misled as to the facts concerning such transportation.

ARTICLE 15 ***Fair competition***

Each Contracting Party shall, where necessary, take all appropriate action within its jurisdiction to eliminate all forms of discrimination or unfair competitive practices adversely affecting the competitive position of the designated airline(s) of the other Contracting Party.

ARTICLE 16 ***Consultations and Settlement of Disputes***

1. In a spirit of close co-operation, the aeronautical authorities of either Contracting Party may at any time request consultations related to the implementation, interpretation, application and satisfactory compliance with the provisions of this Agreement. Such consultations shall begin within a period of

begäran tagits emot, om inte något annat överenskommits mellan luftfartsmyndigheterna.

2. En meningsskiljaktighet som inte kan lösas genom samråd kan på begäran av någondera parten hänskjutas till en medlare eller en förlikningsnämnd för avgörande. En sådan medlare eller nämnd kan användas för medling, för konstaterande av sakinnehållet i tvisten eller för att rekommendera en korrigerande eller lösning.

3. Parterna ska på förhand komma överens om arbetsordningen för medlaren eller nämnden, huvudprinciperna i verksamheten eller bedömningsgrunderna samt om villkoren för att anlita en medlare eller en nämnd. De ska vid behov också överväga tillfälliga arrangemang för att underlätta situationen samt möjligheter för deltagande för sådana parter som tvisten direkt kan påverka. I detta sammanhang ska man ta fasta på målet och behovet av ett enkelt, flexibelt och snabbt förfarande.

4. Medlaren eller nämndens ledamöter kan utses bland personerna i den förteckning över kompetenta sakkunniga inom luftfartsområdet som Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) upprätthåller. Den eller de sakkunniga ska utses inom femton (15) dagar från mottagandet av begäran om att hänskjuta meningsskiljaktigheten till en medlare eller nämnd för avgörande. Om parterna inte lyckas nå enighet om valet av sakkunnig eller sakkunniga, kan valet hänskjutas till ordföranden för Internationella civila luftfartsorganisationens råd. De sakkunniga som anlitas i förfarandet ska ha tillräcklig kompetens på det allmänna substansområdet för meningsskiljaktigheten.

5. Medlingsförfarandet ska slutföras inom sextio (60) dagar från det att medlaren eller nämnden inledde sitt arbete, och sakinnehållet ska konstateras och eventuella rekommendationer ges inom sextio (60) dagar från det att den eller de sakkunniga inledde sitt arbete. Parterna kan på förhand komma överens om att medlaren eller nämnden på begäran kan ge den som framförde klagomålet tillstånd till tillfälliga arrangemang för att underlätta situationen, varvid det först krävs att sakinnehållet konstateras.

sixty (60) days from the date of the receipt of such a request, unless otherwise agreed between the aeronautical authorities.

2. Any dispute which cannot be resolved by consultations may, at the request of either Contracting Party, be submitted to a mediator or a dispute settlement panel. Such a mediator or panel may be used for mediation, determination of the substance of the dispute or to recommend a remedy or resolution of the dispute.

3. The Contracting Parties shall agree in advance on the terms of reference of the mediator or of the panel, the guiding principles or criteria and the terms of access to the mediator or the panel. They shall also consider, if necessary, providing for an interim relief and the possibility for the participation of any Party that may be directly affected by the dispute, bearing in mind the objective and need for a simple, responsive and expeditious process.

4. A mediator or the members of a panel may be appointed from a roster of suitably qualified aviation experts maintained by the International Civil Aviation Organization (ICAO). The selection of the expert or experts shall be completed within fifteen (15) days of receipt of the request for submission to a mediator or to a panel. If the Contracting Parties fail to agree on the selection of an expert or experts, the selection may be referred to the President of the Council of ICAO. Any expert used for this mechanism should be adequately qualified in the general subject of the dispute.

5. A mediation should be completed within sixty (60) days of engagement of the mediator or the panel, and any determination including, if applicable, any recommendation, should be rendered within sixty (60) days of engagement of the expert or experts. The Contracting Parties may agree in advance that the mediator or the panel may grant interim relief to the complainant, if requested, in which case a determination shall be made initially.

6. Parterna ska samarbeta i god tro för att främja medlingsförfarandet och för att genomföra medlarens eller nämndens beslut eller konstaterande, om de inte på förhand kommer överens om en annan bindande verkan för beslutet eller konstaterandet. Om parterna på förhand har kommit överens om att endast begära ett konstaterande av sakinnehållet, ska de använda dessa fakta vid lösningen av tvisten.

7. Kostnaderna för detta förfarande ska uppskattas i samband med dess inledande och fördelas jämnt, men fördelningen ska kunna bedömas på nytt i enlighet med det slutliga beslutet.

8. Förfarandet utgör inget hinder för en fortsatt tillämpning av ett samrådsförfarande, senare hänskjutande till en skiljenämnd eller uppsägning av avtalet enligt artikel 19.

ARTIKEL 17

Ändring av avtalet

1. Om någondera parten anser att en ändring av någon bestämmelse i detta avtal är önskvärd, kan denna part begära samråd med den andra parten. Samråd ska inledas inom sextio (60) dagar från den dag då begäran framfördes, om inte parterna kommer överens om en förlängning av denna tidsfrist. Ändringar som överenskommit vid samråd ska godkännas av vardera parten i enlighet med dess rättsliga förfaranden och de träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att dessa förfaranden har iakttagits.

2. Trots vad som bestäms i punkt 1 i denna artikel kan ändringar som endast hänför sig till bilagan avtalas mellan parternas luftfartsmyndigheter, och de träder i kraft i enlighet med vad dessa myndigheter avtalar i enlighet med parternas nationella lagar och föreskrifter.

ARTIKEL 18

Multilaterala konventioner

Om en multilateral konvention om luftfart träder i kraft för vardera parten, ska bestämmelserna i den ha företräde i förhållande till detta avtal. Samråd i enlighet

6. The Contracting Parties shall cooperate in good faith to advance the mediation and to implement the decision or determination of the mediator or the panel, unless they otherwise agree in advance to be bound by decision or determination. If the Contracting Parties agree in advance to request only a determination of the facts, they shall use those facts for resolution of the dispute.

7. The costs of this mechanism shall be estimated upon initiation and apportioned equally, but with the possibility of re-apportionment under the final decision.

8. The mechanism is without prejudice to the continuing use of the consultation process, the subsequent use of arbitration, or termination of the Agreement under Article 19.

ARTICLE 17

Amendments

1. If either of the Contracting Parties considers it desirable to modify any provision of this Agreement, it may request consultations with the other Contracting Party. Such consultations shall begin within a period of sixty (60) days from the date of the request, unless both Contracting Parties agree to an extension of this period. Any modification agreed in such consultations shall be approved by each Contracting Party in accordance with its legal procedures and shall enter into force on the first day of the second month after the Contracting Parties have notified each other through diplomatic channels that these procedures have been complied with.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, amendments relating only to the Annex may be agreed upon between the aeronautical authorities of the Contracting Parties and shall become effective as agreed between them subject to the national laws and regulations of the Contracting Parties.

ARTICLE 18

Multilateral Conventions

If any multilateral convention concerning air transportation enters into force in respect of both Contracting Parties, the provisions of such convention shall prevail. Consultations

med artikel 16 i detta avtal kan tillgripas i syfte att avgöra i vilken mån detta avtal påverkas av bestämmelserna i en multilateral konvention.

ARTIKEL 19

Uppsägning av avtalet

1. En part får när som helst säga upp avtalet genom att underrätta den andra parten om detta. Underrättelsen ska samtidigt lämnas till Internationella civila luftfartsorganisationen.

2. I detta fall upphör avtalet att gälla efter tolv (12) månader från den dag då den andra parten tog emot underrättelsen, om inte parterna kommer överens om återkallande av uppsägningen före utgången av denna frist. Om den andra parten inte erkänner mottagandet av underrättelsen, anses denna vara mottagen fjorton (14) dagar efter det att underrättelsen togs emot av Internationella civila luftfartsorganisationen.

ARTIKEL 20

Registrering hos Internationella civila luftfartsorganisationen

Detta avtal och varje ändring i avtalet ska registreras hos Internationella civila luftfartsorganisationen.

ARTIKEL 21

Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna på diplomatisk väg har meddelat varandra att de förfaranden som krävs för ikraftträdandet av avtalet har slutförts.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade, vederbörligen bemyndigade av sina respektive regeringar, undertecknat detta avtal i två exemplar på engelska.

Upprättat i Montreal, Kanada, den 29 september 2019 i två originalexemplar på engelska.

För Republiken Finlands regering

in accordance with Article 16 of this Agreement may be held with a view to determining the extent to which this Agreement is affected by the provisions of the said multilateral convention.

ARTICLE 19

Termination

1. Either Contracting Party may at any time give notice to the other Contracting Party of its decision to terminate this Agreement. Such notice shall simultaneously be communicated to the International Civil Aviation Organization.

2. In such case this Agreement shall terminate twelve (12) months after the date of receipt of the notice by the other Contracting Party, unless the notice is withdrawn by agreement of the Contracting Parties prior to the expiry of such period. In the absence of acknowledgement of receipt by the other Contracting Party, notice shall be deemed to have been received fourteen (14) days after the receipt of the notice by the International Civil Aviation Organization.

ARTICLE 20

Registration with ICAO

This Agreement and any amendment thereto shall be registered with the International Civil Aviation Organization.

ARTICLE 21

Entry into force

This Agreement shall enter into force on the first day of the second month after the Contracting Parties have notified each other through diplomatic channels that the procedures necessary for the entry into force of this Agreement have been completed.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement in duplicate in the English language.

Done at Montreal, Canada on 29 September 2019 in two original copies in the English language.

For the Government of the Republic of Finland

För Republiken Rwandas regering

For the Government of the Republic of
Rwanda

BILAGA

till avtalet mellan Republiken Finlands regering och Republiken Rwandas regering om luftfart

1. Linjer som flygbolag utsedda av Republiken Rwanda får trafikera i båda riktningarna

<u>Avgångsorter</u>	<u>Mellanliggande orter</u>	<u>Destinationsorter</u>	<u>Bortomliggande orter</u>
Vilka orter som helst i Republiken Rwanda	Vilka orter som helst	Vilka orter som helst i Republiken Finland	Vilka orter som helst

Flygbolag utsedda av Republiken Rwanda får när som helst utöva femte frihetens trafikrättigheter till mellanliggande orter och/eller bortomliggande orter. Republiken Rwandas flygbolag får fritt välja och ändra mellanliggande orter och bortomliggande orter.

2. Linjer som flygbolag utsedda av Republiken Finland kan trafikera i båda riktningarna

<u>Avgångsorter</u>	<u>Mellanliggande orter</u>	<u>Destinationsorter</u>	<u>Bortomliggande orter</u>
Vilka orter som helst i Republiken Finland	Vilka orter som helst	Vilka orter som helst i Republiken Rwanda	Vilka orter som helst

Flygbolag utsedda av Republiken Finland får när som helst utöva femte frihetens trafikrättigheter till mellanliggande orter och/eller bortomliggande orter. Republiken Finlands flygbolag får fritt välja och ändra mellanliggande orter och bortomliggande orter.

3. Flygbolag utsedda av en part kan i enlighet med den utseende partens lagar och före-skrifter delta i gemensamma marknadsföringsarrangemang, såsom kvotreservering och användning av gemensamma linjekoder

(a) med flygbolag som är etablerade på någondera partens territorium, eller

b) med en tredje parts flygbolag; om en sådan tredje part inte bemyndigar eller tillåter motsvarande arrangemang mellan den andra partens utsedda flygbolag och andra flygbolag i trafiken till, från eller via ett sådant tredje-land, är parterna inte skyldiga att godkänna sådana arrangemang.

De ovannämnda bestämmelserna förutsätter dock

a) att de trafikerande flygbolag i sådana arrangemang har de trafikrättigheter som behövs, och

b) att alla flygbolag iakttar de krav som tillämpas på sådana arrangemang i fråga om information till kunder och anmälningsförfaranden.

ANNEX

to the Air Services Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Rwanda

1. Routes which may be operated by the designated airlines of the Republic of Rwanda, in both directions:

<u>Points of origin</u> Any points in the Republic of Rwanda	<u>Intermediate points</u> Any points	<u>Points of destination</u> Any points in the Republic of Finland	<u>Points beyond</u> Any points
--	--	--	------------------------------------

The designated airline(s) of the Republic of Rwanda may, at any given time, exercise fifth freedom traffic rights to intermediate points and/or to beyond points. Such intermediate and beyond points may be freely chosen and altered by the airlines of the Republic of Rwanda.

2. Routes which may be operated by the designated airlines of the Republic of Finland, in both directions:

<u>Points of origin</u> Any points in the Republic of Finland	<u>Intermediate points</u> Any points	<u>Points of destination</u> Any points in the Republic of Rwanda	<u>Points beyond</u> Any points
---	--	---	------------------------------------

The designated airline(s) of the Republic of Finland may, at any given time, exercise fifth freedom traffic rights to intermediate points and/or to beyond points. Such intermediate and beyond points may be freely chosen and altered by the airlines of the Republic of Finland.

3. Any designated airline of one Contracting Party may, subject to the laws and regulations of the Contracting Party designating it, enter into co-operative marketing arrangements such as blocked-space or code sharing arrangements, with:

(a) An airline or airlines established in the territory of either Contracting Party, or

(b) An airline or airlines of a third Party. Should such third Party not authorise or allow comparable arrangements between the designated airlines of the other Contracting Party and other airlines on services to, from and via such third country, the Contracting Parties have the right not to accept such arrangements.

The above provisions are, however, subject to the condition that:

(a) operating airlines in such arrangements hold the appropriate traffic rights, and

(b) all the airlines meet the requirements applied to such arrangements regarding information to customers and filing procedures.